

Seniorikuljettajien seurantaindeksi

Valde Mikkonen
Valmixa Oy

Tavoitteet ja tehtävät

- Tavoitteena on ikäkuljettajien selviytymistä ja kokemuksia osoittavan seurantaindeksin kehittäminen yhteispohjoismaiseen käyttöön.
- Indeksillä oltava vertailukelpoinen maiden välillä ja kehityksen indikaattorina aikasarjassa.
- Ensimmäinen tiedon keruukierros Suomessa, näyttö indeksin toimivuudesta ja järjestelmän hionta tulosten ja palautteiden ohjaamana.

Muita seurantajärjestelmiä

- AKEn indeksit uusien kuljettajien koulutuksesta ja ensimmäisen vuoden ajoista.
- Liikenneturvan liikenteen ilmapiirin ja liikennekäyttäytymisen seuranta sekä kuljettajien minäkuva peilaava kysely.
- Manchester Driver Behaviour Questionnaire, yritys kansainväliseen vertailuun soveltuvaksi kuljettajakyselyksi.

Kyselyn perusjoukko

- Yli 65-vuotiaat ajokortin haltijat Suomessa ja kolmessa muussa Pohjoismaassa.
- Taulukko: Ajokortin haltijoiden määrät (1000 kpl) Pohjoismaissa 2008.

Maa	Kaikki ajokortit	65+ ajokortit	65+ osuus %
Suomi	3457	429	12,4
Ruotsi	5837	1208	20,7
Norja	2991	460	15,4
Tanska	..	..	..

Perusjoukon ikäjakauma Suomessa

Ikäkuljettajien jakauma 5-vuotisryhmittäin 2007

Luokka	Ikäryhmä	Ajokorttien määrä
0	65–69	193142
1	70–74	117617
2	75–79	75804
3	80–84	32957
4	85–89	8250
5	90–94	952
6	95-	52

Otos, lukumäärät

- Kustakin ikäryhmästä satunnaispoiminnalla vakiomäärä kuljettajia otokseen ja 95+ kaikki.

Otosjoukko	Suomenkieliset			Ruotsinkieliset			Kaikki
	Naiset	Miehet	Yhteensä	Naiset	Miehet	Yhteensä	yhteensä
65-69	185	195	380	8	12	20	400
70-74	133	249	382	11	7	18	400
75-79	88	287	375	9	16	25	400
80-84	71	293	364	12	24	36	400
85-89	58	289	347	13	40	53	400
90-94	32	310	342	5	53	58	400
95 -	4	44	48	1	5	6	54
Kaikki yht.	571	1667	2238	59	157	216	2454

Otos, prosentit

- Prosentuaaliset osuudet otoksessa kielen ja sukupuolen mukaan; naisten osuus supistuu, ruotsinkielisten osuus lisääntyy iän myötä.

Otos %	Suomenkieliset			Ruotsinkieliset			Kaikki yhteensä
	Naiset	Miehet	Yhteensä	Naiset	Miehet	Yhteensä	
Ikäryhmä							
65-69	46	49	95	2	3	5	100
70-74	33	62	96	3	2	5	100
75-79	22	72	94	2	4	6	100
80-84	18	73	91	3	6	9	100
85-89	15	72	87	3	10	13	100
90-94	8	78	86	1	13	15	100
95 -	7	81	89	2	9	11	100
Kaikki yht.	23	68	91	2	6	9	100

Kyselyn menetelmä ja sisällöt

- Kirjekysely menetelmäksi, koska netti- ja puhelinkyselyissä kato olisi valikoivaa ja haastattelu on menetelmänä kallis.
- Sisältöjä valikoitava, jottei kyselystä tule liian raskas, jolloin vastausprosentit heikkenevät. Valitut teemat:
  - Liikennesuorite. Ajojen määrä ja tarkoitus
  - Omakohtaiset turvallisuuskeinot
  - Liikenteessä koetut vaikeudet ja oman ajokunnon puutteet
  - Ajotaidon itsearviointi viidellä perusulottuvuudella
  - Vahingot ja rikkomukset vakavuusluokittain vuoden aikana
  - Vuosittain vaihdeltavat lisäkysymykset ja avoimet ehdotukset

Kyselylomake

Etusivu

Asuinpaikkani on: kaupunki, maaseutu (rastita jompikumpi).

Kuinka paljon arvioit ajaneesi autoa kuluneen vuoden aikana?

Jos tiedät ajamasi kilometrimäärän, merkitse se tähän: _____ km.

Jos et osaa arvioida tarkkaa lukua, ruksaa mielestäsi sopivin arvio seuraavista :

- Alle 500 km   500 – 2000 km   2000 – 5000 km
 5000 – 10 000 km   10 000 – 20 000 km   Yli 20 000 km.

Mikä on ollut ajojen tarkoitus? Merkitse numero 1 eniten, 2 toiseksi eniten ja 3 kolmanneksi eniten kilometrejä tuoneille ajoille, ja 0 jos jokin ajo ei ole ollut ollenkaan:

- Työ- ja ansioajot   Asiointi - ja kauppa matkat   Harrastus - ja mökkimatkat
 Lomamatkat   Muut ajot, mitkä? _____

Kuinka paljon olet kuluneen vuoden aikana? (Rasti ruutuun kullekin riville):

	Ei yhtään	Hieman	Paljon
Välttänyt vaikeita olosuhteita talvikaudella	☐	☐	☐
Välttänyt ajoja vilkkaassa liikenteessä	☐	☐	☐
Osallistunut seniorikuljettajien koulutukseen	☐	☐	☐
Lukenuit neuvoja ja ohjeita seniorikuljettajille	☐	☐	☐
Hankkinut turvallisemman tai helpomman auton	☐	☐	☐
Käyttänyt matkustajaa neuvajana ajamisessa	☐	☐	☐
Lisännyt taukoja pitemmällä matkoilla	☐	☐	☐
Tehostanut oman ajokunnon tarkkailua	☐	☐	☐
Saanut lääkäriltä arvioita tai neuvoja ajokunnosta	☐	☐	☐
Vähentänyt ajoja edellisestä vuodesta	☐	☐	☐

Takasivu

Kuinka paljon olet kokenut kuluneen vuoden aikana ? (Rasti ruutuun kullekin riville)

	Ei yhtään	Hieman	Paljon
Kankeutta pään kääntämisessä ja polkimien käytössä	☐	☐	☐
Hitautta katsomisessa ja ajamisessa risteyksissä	☐	☐	☐
Tukalaa tilanteita, tehtävä monta asiaa yhtä aikaa	☐	☐	☐
Eksymistä aiotulta reitiltä matkan aikana	☐	☐	☐
Toisten kuljettajien painostusta tai huomautuksia	☐	☐	☐
Vaikeutta näkemisessä pimeän ja hämärän aikana	☐	☐	☐
Lähettyä piti tilanteita, vältytty vahingoilta täpärästi	☐	☐	☐
Jälkeenpäin huomattuja liikenneonnettomuuksia	☐	☐	☐

Arvioi oman ajotaitosi osat -alueita : (Rasti ruutuun kullekin riville)

	Hätkö	Välttävä	Tyydyttävä	Hyvä	Kiiteltävä
Ajoneuvon käsittely tabudellisesti ja sulavasti	☐	☐	☐	☐	☐
Tilanteiden hallinta jänkkä kulkijain tai pyöräilijain kanssa	☐	☐	☐	☐	☐
Tilanteiden hallinta moottori ajoneuvojen kanssa	☐	☐	☐	☐	☐
Liikennetapahtumien ennakoiminen siten, ettei tule yllätyksiä	☐	☐	☐	☐	☐
Oman tilin hallinta liikenteessä, keskeyttymisen ajamiseen	☐	☐	☐	☐	☐

Montako liikennevahinkoa Sinulle on sattunut ajoneuvon kuljettajana viimeksi kuluneen vuoden aikana (syyllisenä tai syyttömänä)?

- Pieniä vahinkoja, joista ei haettu korvauksia ..... _____ kpl
- Vakuutusyhtiölle ilmoitettuja omaisuusvahinkoja ..... _____ kpl
- Lääkärihoitoa vaatineita henkilövahinkoja ..... _____ kpl

Montako liikennevahinkoa olet saanut ajoneuvon kuljettajana viimeksi kuluneen vuoden aikana? (pysäköintivirhemaksuja ei oteta lukuun)

- Rikesakkoja ..... _____ kpl
- Sakkoja ..... _____ kpl

Onko käytössäsi internet -liittymä ja olisiko voinut vastata tähän kyselyyn sen kautta: kyllä, ei

Mitä muita ajokorttiin ja ikäkuljettajien liikenneturvallisuuteen liittyviä asioita pitäisi mielestäsi kysyä tällaisessa kyselyssä, jota käytetään ikäkuljettajien selvitymistä liikenteessä? Kirjoita halutessasi ehdotuksia seuraaville riveille: _____

_____

_____

_____

Instruktio

Ajoneuvohallintokeskus seuraa yli 65-vuotiaiden ajokortin haltijoiden selviytymistä liikenteessä. Sitä varten lähetetään vuosittain tämä kysely satunnaisesti valituille ikäkuljettajille. Jokaisen vastaukset ovat tärkeitä.

Vastaaminen on helppoa siten, että on vain merkittävät lukuja tai rukseja annettuihin vaihto-ehdoin. Vastaukset käsitellään tilastoina, tulokset säilyvät luottamuksellisina eikä vastauksilla ole mitään vaikutusta ajokortin voimassaoloon.

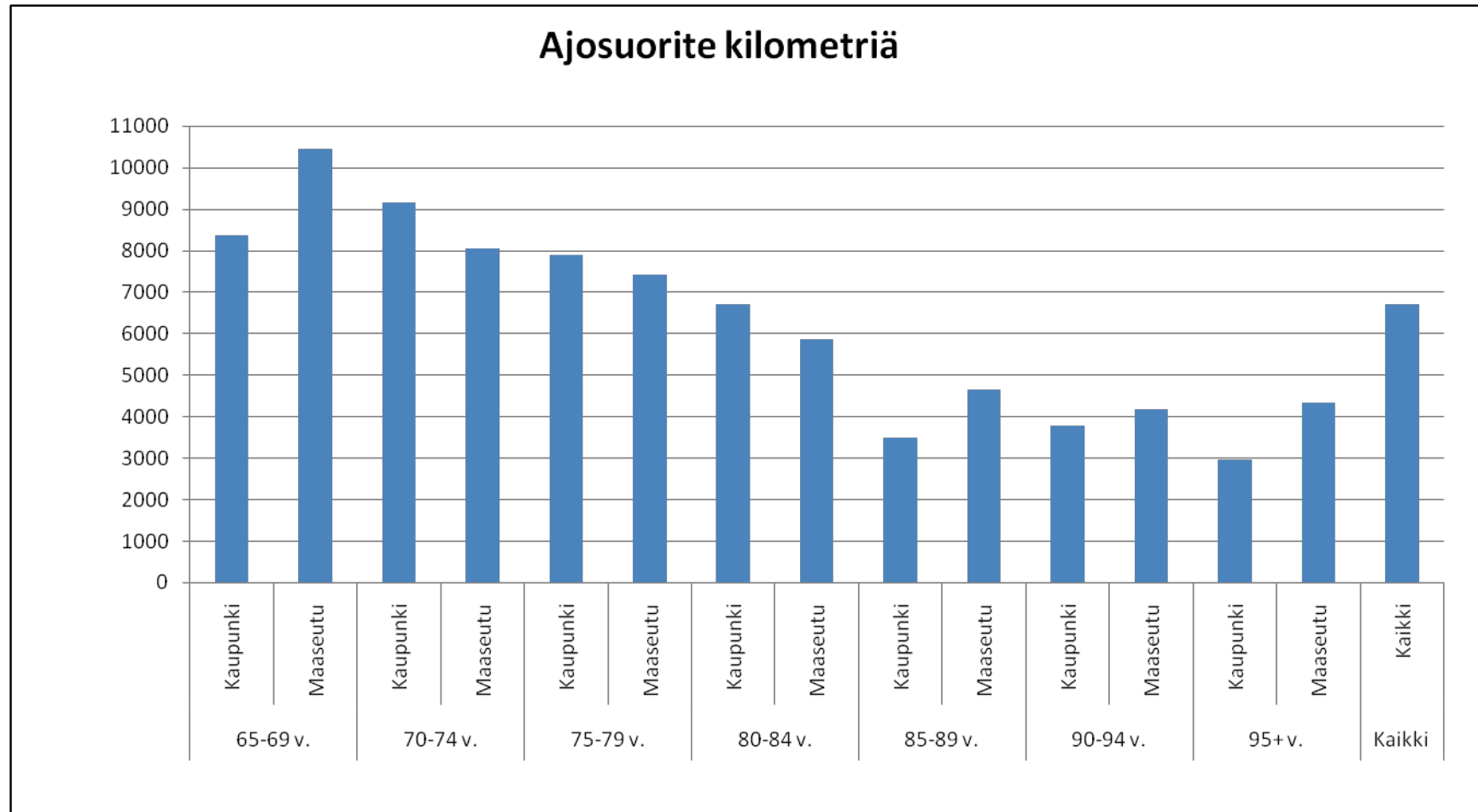
Kyselyyn 13.10.2009 mennessä vastanneiden kesken arvotaan kymmenen 50 euron lahjakorttia S-ryhmän kaappoihin.

Vastaajajoukko

- Vastausprosentit kielen ja sukupuolen mukaan luokitellussa aineistossa. Kato jakautuu tasaisesti.

Vastaus %	Suomenkieliset			Ruotsinkieliset			Kaikki yhteensä
	Naiset	Miehet	Yhteensä	Naiset	Miehet	Yhteensä	
Ikäryhmä							
65-69	57	65	61	63	67	65	61,50
70-74	62	77	72	73	71	72	71,75
75-79	70	67	68	22	63	48	66,75
80-84	54	67	64	58	63	61	63,75
85-89	59	66	65	62	60	60	64,50
90-94	41	55	54	40	51	50	53,25
95-	25	45	44	0	40	33	42,59
Kaikki yht.	59	65	64	54	58	57	63,12

Ajosuorite, keskiarvot

Ajojen ensisijainen tarkoitus, vastaajamäärät

Ajojen tarkoitus kaupungeissa (ylempi) ja maaseudulla (alempi taulukko)

Ikäryhmä	Työ ja ansio	Asiointi ja kauppa	Harrastus ja mökki	Loma - matkat	Muut ajot	Ei vast.	Yhteensä
65-69	10	52	45	9	3	36	155
70-74	10	60	48	5	10	50	183
75-79	5	56	45	9	2	58	175
80-84	3	53	36	6	2	57	157
85-89	1	53	28	2	3	60	147
90-94		51	23	1	1	49	125
95 -		4	3			7	14
Kaikki	29	329	228	32	21	317	956

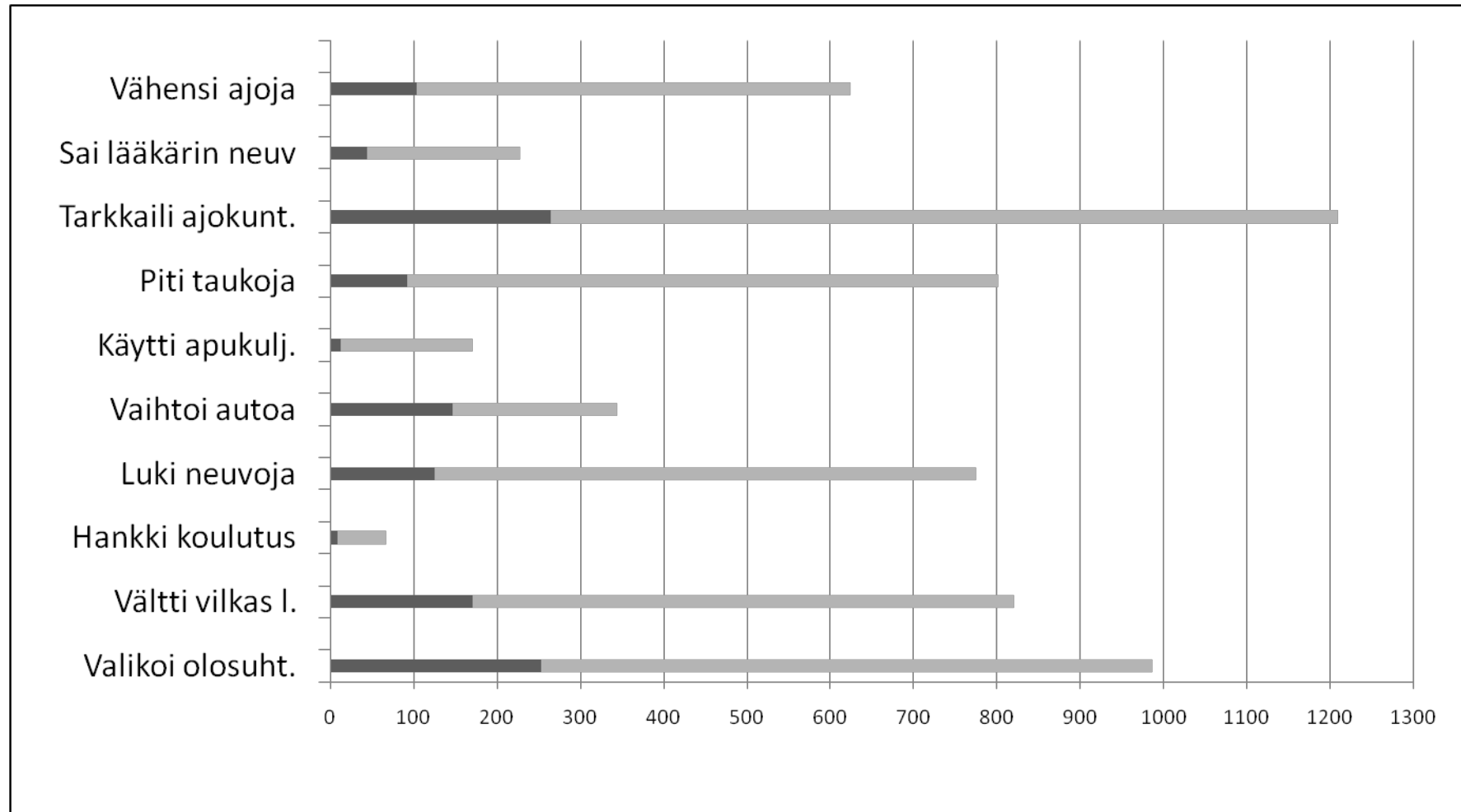
Ikäryhmä	Työ ja ansio	Asiointi ja kauppa	Harrastus ja mökki	Loma - matkat	Muut ajot	Ei vast.	Yhteensä
65-69	3	17	35	10	6	20	91
70-74	2	13	26	8	8	47	104
75-79	4	18	27	5	6	32	92
80-84	2	12	21	4	9	50	98
85-89		15	21	5	5	65	111
90-94	1	8	20	2	6	51	88
95 -			2		3	4	9
Kaikki	12	83	152	34	43	269	593

Ikäkuljettajien turvallisuuskeinot

Positiivisten vastausten määrät eri keinojen käytöstä

Keino	Vastaus	65-69	70-74	75-79	80-84	85-89	90-94	95-	Kaikki
Valikoi olosuht.	Hieman	119	126	128	124	125	100	11	733
	Paljon	21	38	38	44	55	51	6	253
Vältti vilkas l.	Hieman	84	110	121	118	117	92	7	649
	Paljon	14	22	24	30	36	39	6	171
Hankki koulutus	Hieman	6	8	9	10	13	11	1	58
	Paljon			2	1	2	2	1	8
Luki neuvoja	Hieman	64	117	130	114	117	96	12	650
	Paljon	14	13	24	27	20	24	3	125
Vaihtoi autoa	Hieman	34	38	36	36	36	16	2	198
	Paljon	25	24	23	27	24	22	1	146
Käytti apukulj.	Hieman	24	32	28	21	24	29		158
	Paljon	3	3	2	2	2			12
Piti taukoja	Hieman	125	141	132	116	116	72	7	709
	Paljon	11	14	15	20	14	14	4	92
Tarkkaili ajokuntoa	Hieman	149	189	161	152	163	115	16	945
	Paljon	25	31	53	54	45	50	6	264
Sai lääk. neuvoja	Hieman	10	19	24	32	43	50	5	183
	Paljon	1	3	6	9	9	15	1	44
Vähensi ajoja	Hieman	48	73	85	96	115	95	9	521
	Paljon	8	3	13	16	29	29	5	103
Keinoja	yhteensä	785	1004	1054	1049	1105	922	103	6022
Keinoja	/vastaaja	3,2	3,5	3,9	4,1	4,3	4,3	4,5	3,9

Turvallisuuskeinot: paljon (tumma) ja hieman (vaalea) vastauksia yhteensä

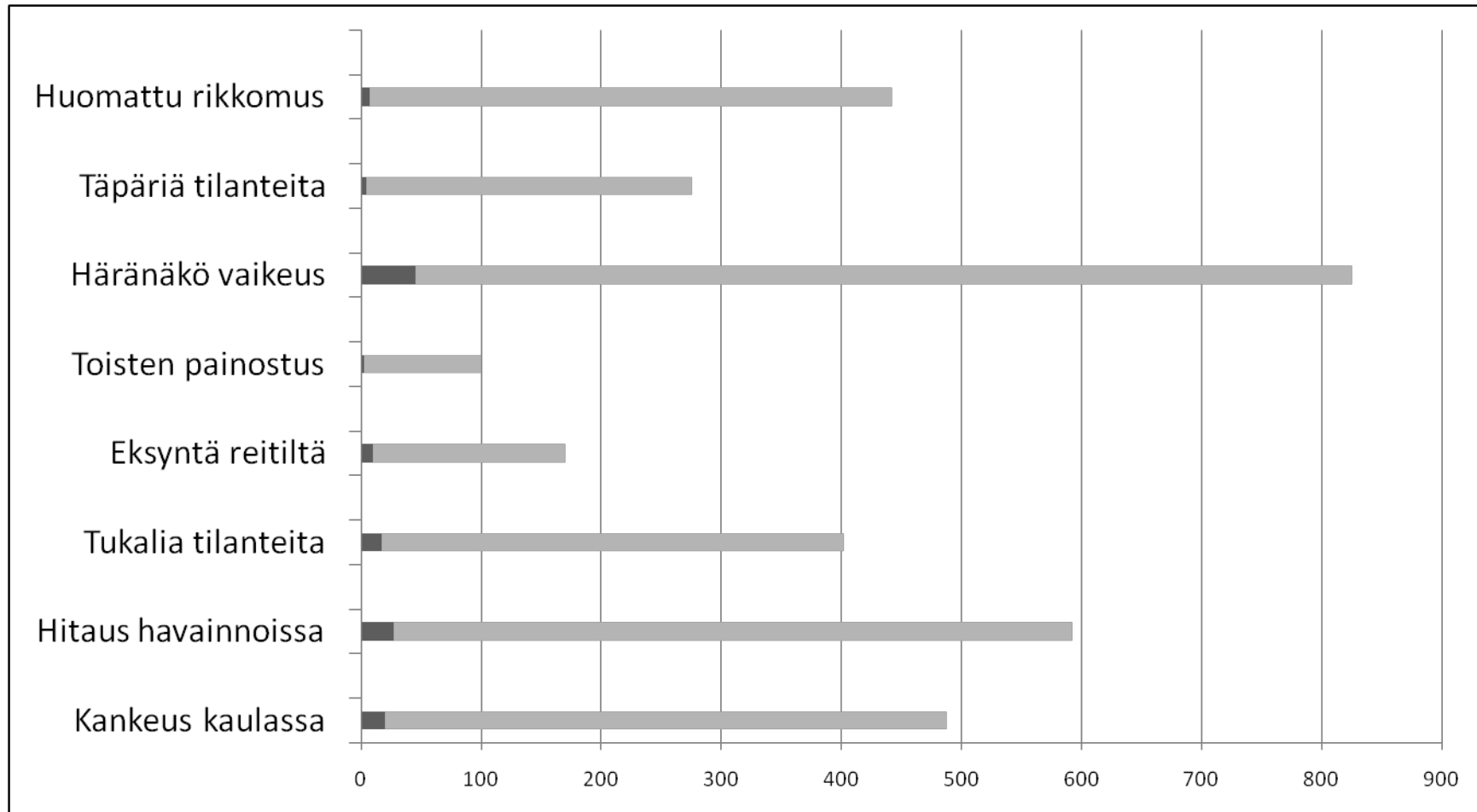
Koetut vaikeudet liikenteessä

Positiivisten vastausten määrät koetuista vaikeuksista

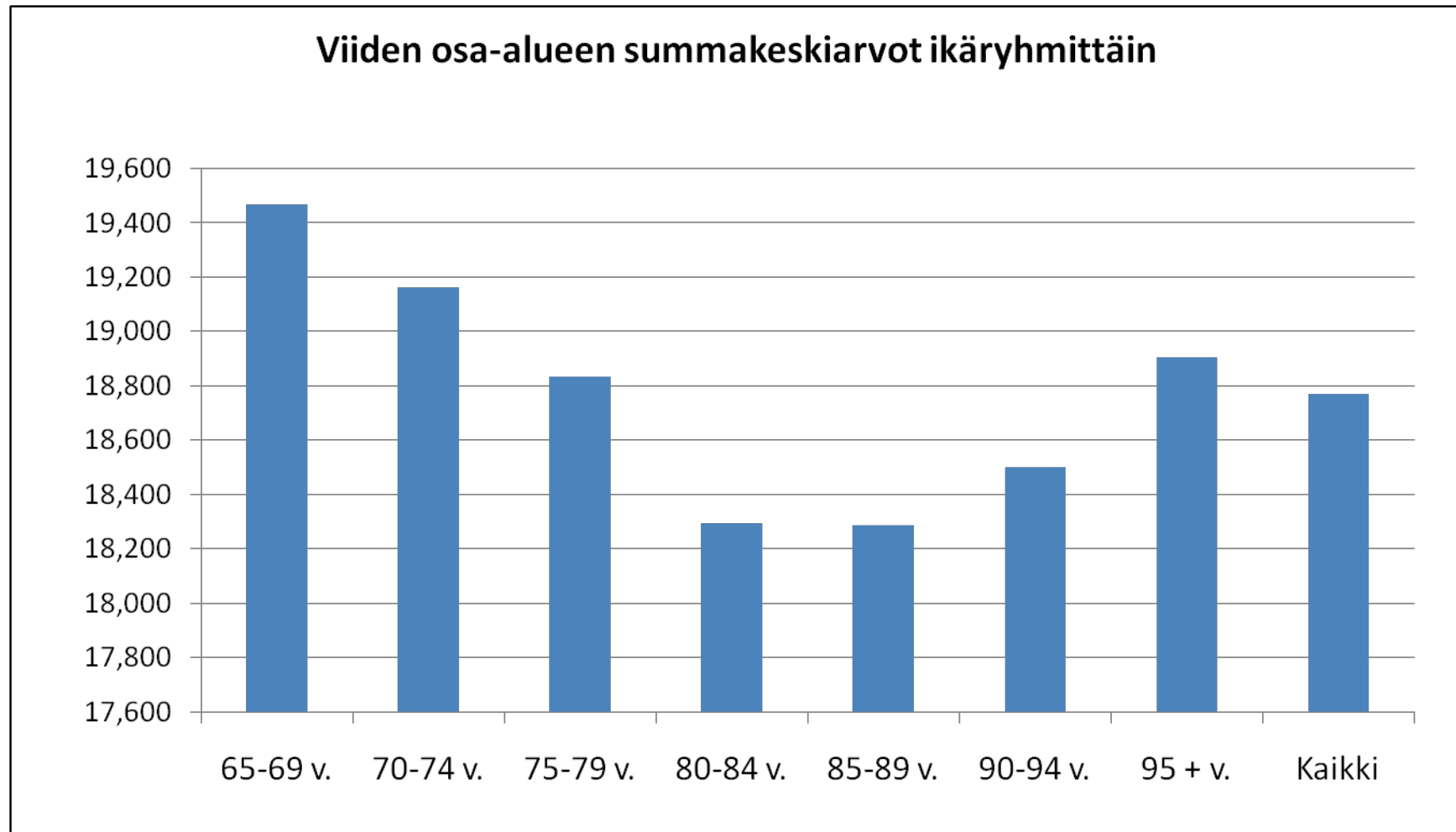
Vaikeus	Vastaus	65-69	70-74	75-79	80-84	85-89	90-94	95-	Kaikki
Kankeus	Hieman	67	83	77	84	77	75	5	468
kaulassa	Paljon	3	4	3	4	4	2		20
Hitaat	Hieman	66	99	92	111	103	86	8	565
havainn.	Paljon		4		3	12	8		27
Tukalat	Hieman	45	72	65	71	70	57	5	385
tilant.	Paljon		1	2	6	4	4		17
Eksyntä	Hieman	24	33	29	24	31	16	3	160
reitiltä	Paljon	2	3	1	3	1			10
Toisten	Hieman	16	19	20	16	20	4	2	97
painost.	Paljon		1		2				3
Hämärä	Hieman	106	150	141	136	127	107	13	780
näkö	Paljon	5	6	5	8	11	10		45
Läheltä	Hieman	36	61	50	53	42	28	2	272
piti	Paljon	1			2		1		4
Huomattu	Hieman	61	95	88	80	66	38	7	435
rikkom.	Paljon		2		2	2	1		7
Valintoja yht.		432	633	573	605	570	437	45	3295
Valintoj/vastaa		1,76	2,21	2,15	2,37	2,21	2,06	2	2,129

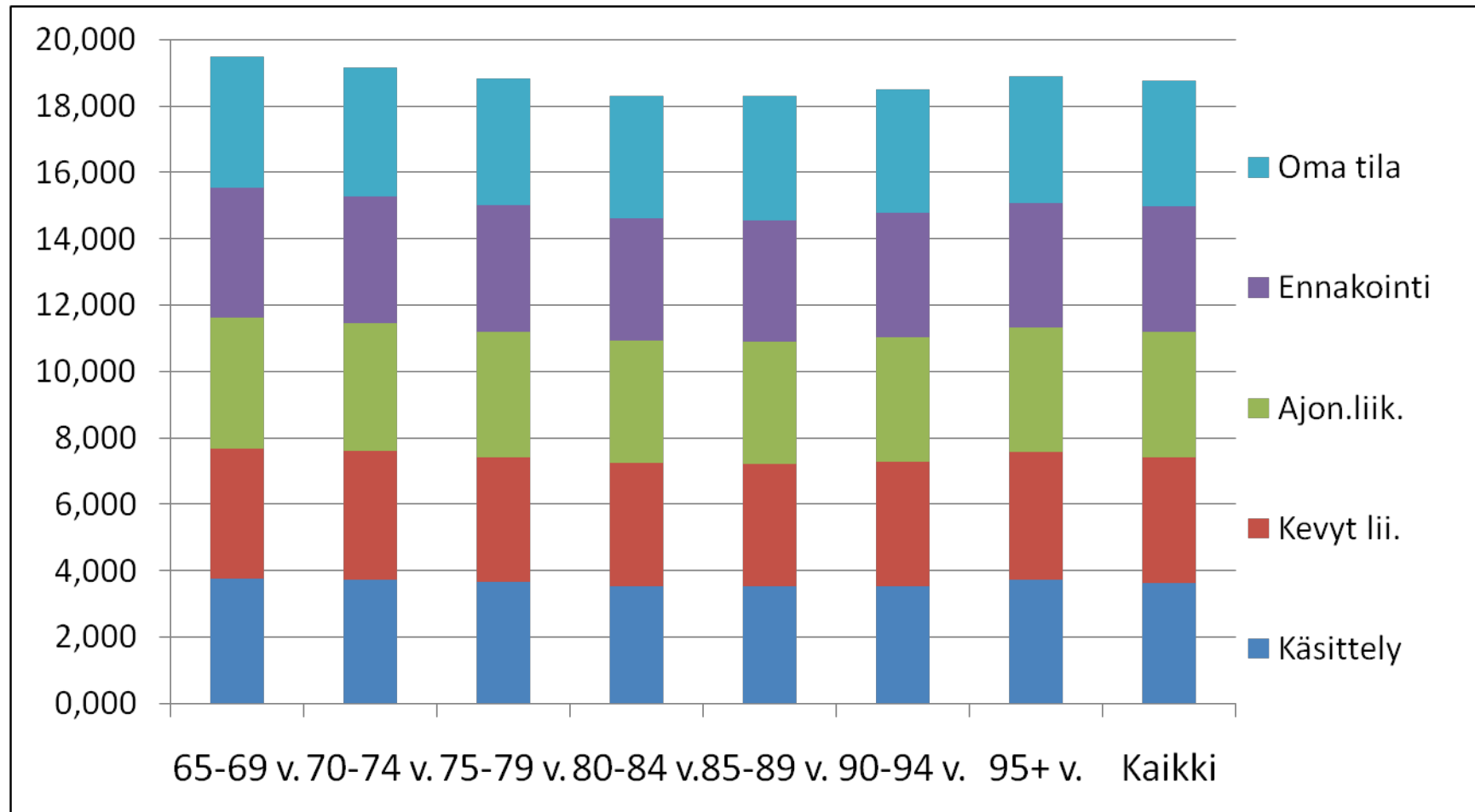
Koetut vaikeudet: paljon (tumma) ja hieman (vaalea) vastauksia yhteensä

Ajotaidon itsearviot, summat

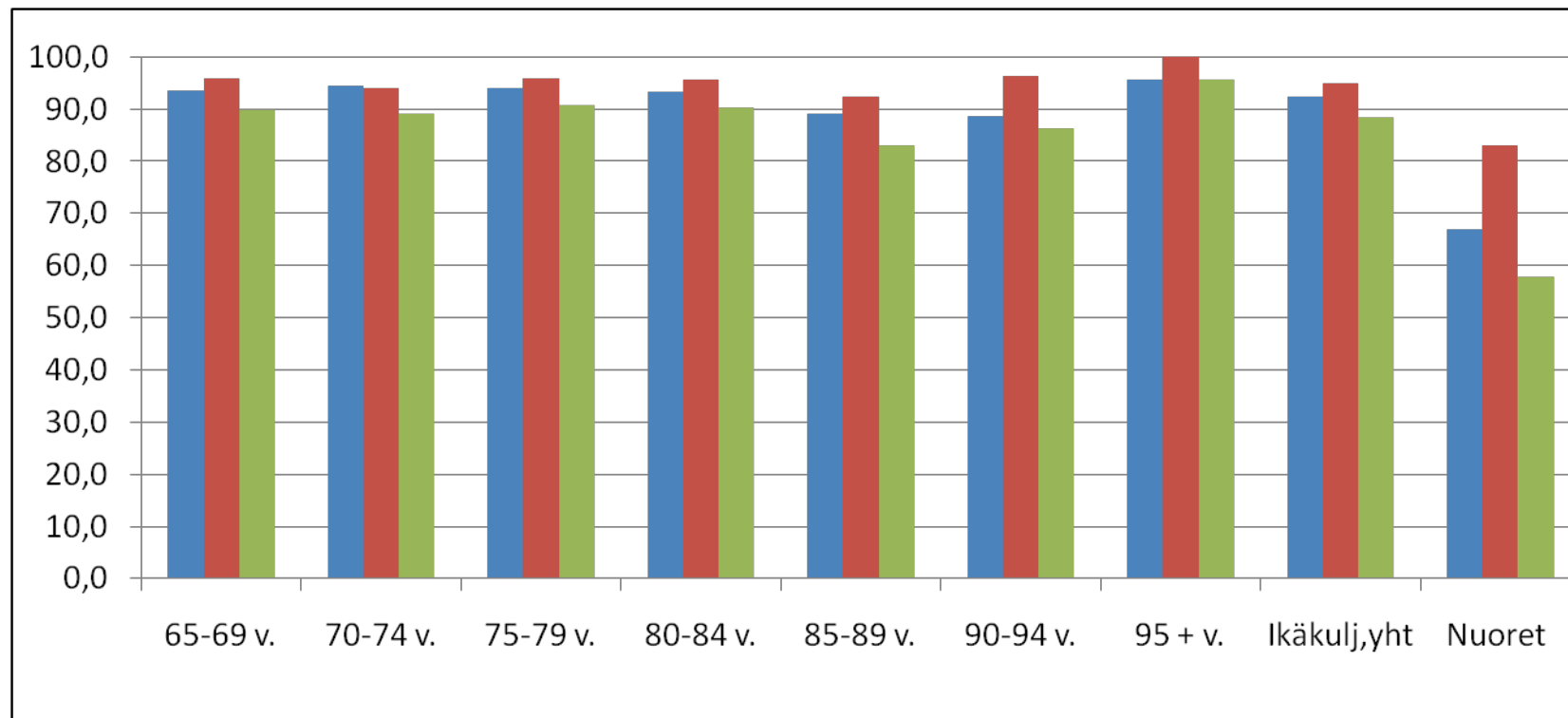

Ajotaidon itsearviot, kertymät

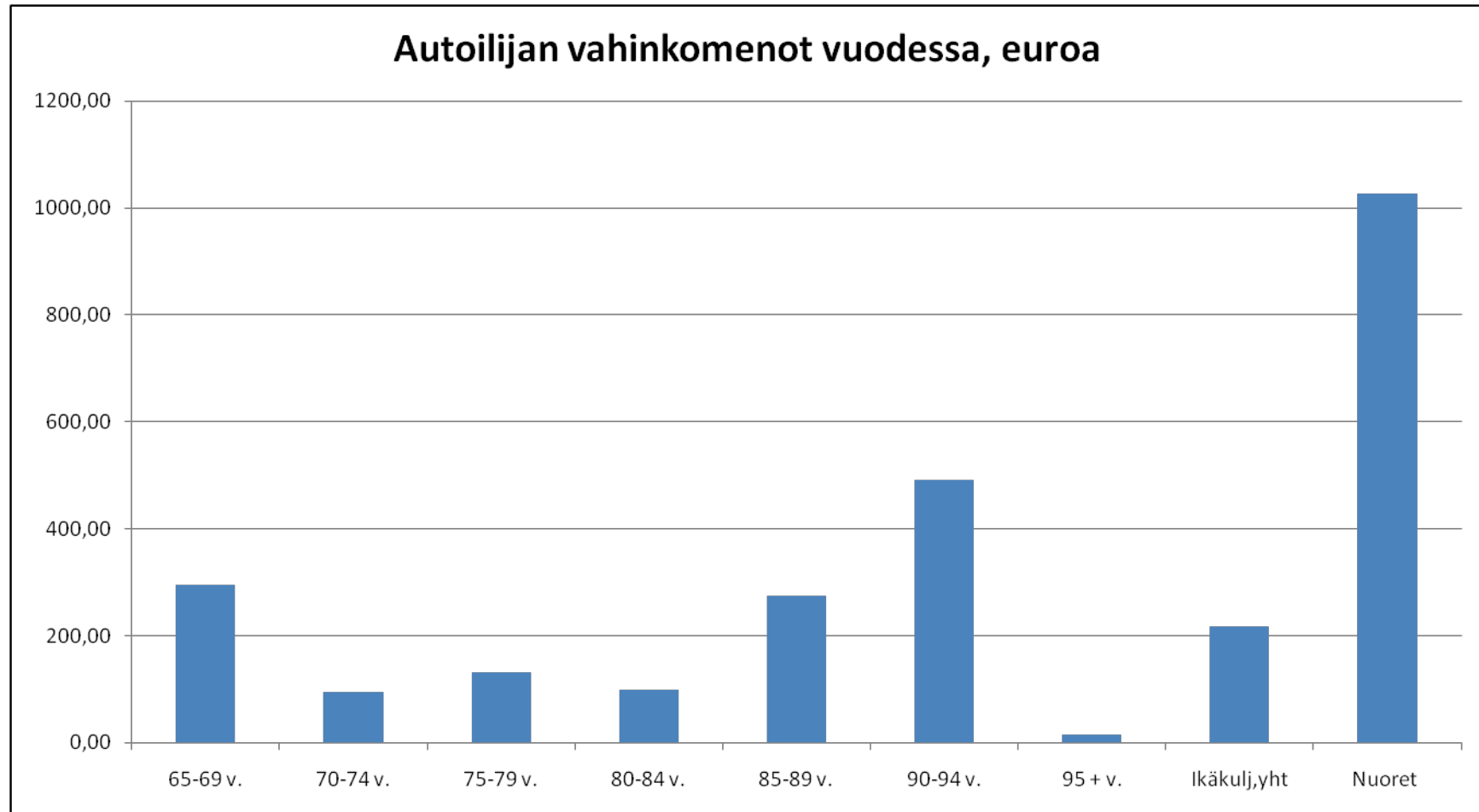

Vahingoitta ja rangaistuksitta

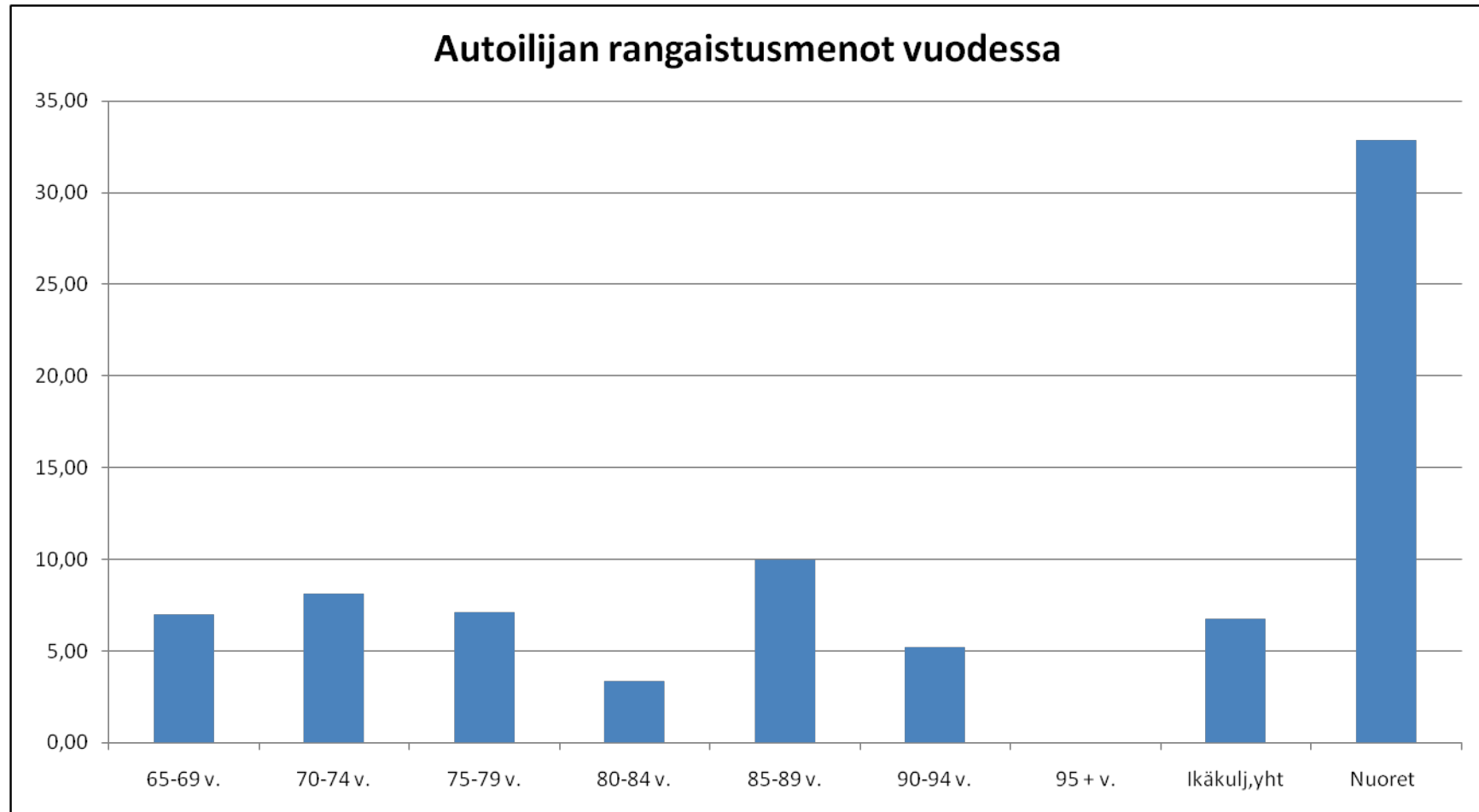
Ilman vahinkoja (sin.), rangaistuksia (pun.) ja ilman kumpaakaan (vihr.) selvinneiden osuus prosentteina senioreilla ja nuorilla.

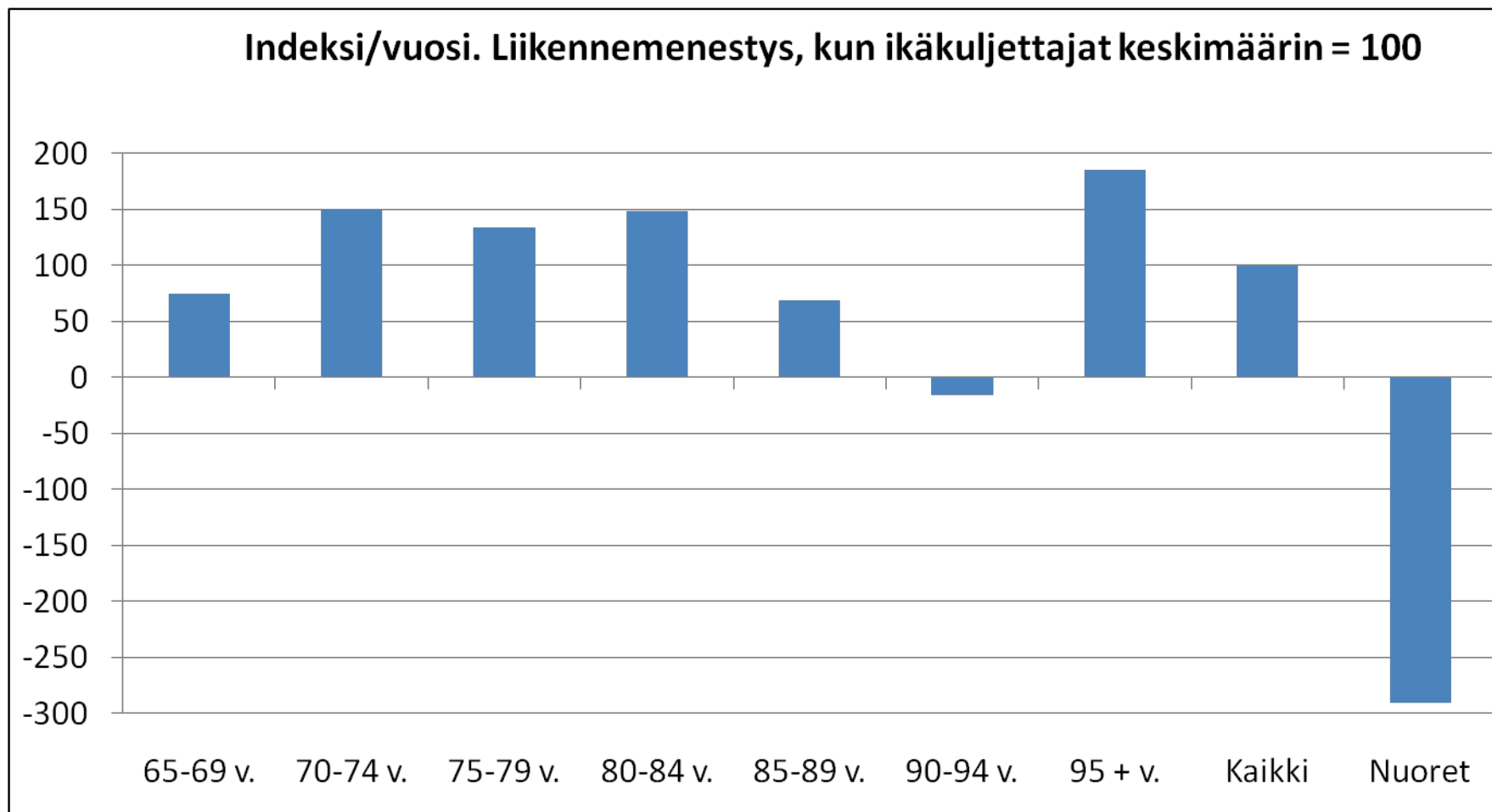
Vahinkokustannukset

Rangaistuskustannukset

Indeksi, liikennemenestys per vuosi

Indeksi, liikennemenestys per km

